

PM utredning i Fullerö

Länsstyrelsens dnr: 431-5302-2009

Fastighet: Fullerö 21:66 m fl

Undersökare: SAU

Projektledare: Ann Lindkvist

Inledning

Utredningen i Fullerö utfördes under perioden 15 oktober - 3 november 2009. Efter det att fältarbetet påbörjats gjordes, efter en framställan från beställaren och godkännande av Länsstyrelsen, en mindre ändring av det UO som fanns med i beslutet om undersökning. Genomförandet påverkades inte av detta då arbetet ännu inte hade fortskridit så långt.

Genomförande och resultat

Resultaten redovisas översiktligt på kartan i bilaga 1.

Inventering och provstick

Den f d skogsmarken söktes av efter synliga lämningar samt lämpliga lägen för boplatser. Det visade sig att marken var mycket kuperad och blockrik och det fanns endast ett fåtal ytor som bedömdes ha potential som boplatzlägen. På tre platser i den sydvästra delen grävdes provstick med spade och fyllningen sållades. (Plats 1: 12 provstick, plats 2: 6 provstick, plats 3: 6 provstick.) Inga fynd eller andra indikationer på fornlämning kunde konstateras.

I skogspartiet är också RAÄ 175:1-3 beläget (en stensättningsliknande och två höglignande bildningar). Platsen för lämningarna lokaliserades ute på det ganska hårt markberedda hygget. Det kunde konstateras att det rörde sig om naturliga förhöjningar. Då större stenblock ryckts upp ur marken gick det också att få en uppfattning om jordmånen som visade sig utgöras av endast morän. Det beslutades att någon ytterligare undersökning inte var nödvändig. Lämningarna utgör inte fornlämning.

I skogskanten finns en mindre förgrenad hålväg. Den kan följas längs en 63 + 27 m lång sträcka och är omkring 0,3 m bred och 0,2 m djup. Enligt uppgift från markägaren till den närmaste gården har den varit i bruk under 1900-talet och sannolikt kan den inte föras tillbaka till förhistorisk tid. Bedöms som övrig kulturhistorisk lämning.

Sökschaktning

Sammanlagt 130 schakt grävdes vid sökschaktningen och den schaktade ytan är 2999 m². På grund av praktiska orsaker undersöktes ej den del av området som är beläget väster om länsvägen. Detta beslut fattades i samråd med Länsstyrelsen. Längs med den östra sidan av länsvägen pågick nedgrävandet av en VA-ledning varför schakten inte kunde placeras helt

nära vägen. Indikation på fornlämning i form av anläggningar, fynd, kulturlager eller upplöjda kulturlager framkom i drygt 50 av schakten. Sammanlagt påträffades 82 anläggningar varav 11 undersöktes. Den absoluta merparten av anläggningarna hade en mycket tydlig förhistorisk karaktär vilken framträdde även vid enbart okulär besiktning. Fyndposterna är totalt 19 och utgörs av keramik, lerklining, lerblock, bränd flinta, bränd benkam, malsten, järnföremål samt obränt och bränt ben.

I den norra och nordvästra delen av åkermarken framkom enstaka anläggningar men flera av schakten saknade helt fornlämningsindikation. Anläggningarna utgjordes av några stolphål, ett skärvstenlager och två härdar. Dessutom påträffades en stenkonstruktion med ett par intilliggande gropar (S538) som inte riktigt kunde typbestämmas och som inte heller schaktades fram i sin helhet. Några enstaka bitar bränd lera, träkol och obränt ben framkom i schakten i detta område.

I den sydvästra delen av åkermarken grävdes ett stort antal schakt som var helt utan fornlämningsindikation. Från centrum av åkern och i sydlig riktning fanns ett område med enstaka anläggningar. De utgörs av stolphål, ett par gropar och en härd. Många av schakten var dock utan indikationer.

Ett antal schakt grävdes också i skogsmarken där det finns två större planare sänkor i den annars kuperade terrängen. Den västra av dessa har varit brukad som åker någon gång under senare historisk tid. I två av schakten framkom indikationer. I S1633 framkom en yta med spridd träkol samt intill en mindre anläggning. Denna utgjordes av en lins med fnyk av bränd lera och kol samt en mindre keramikbit. Ett litet stycke därifrån framkom en bit bränd flinta (S1498).

Grusvägen i UO:s östra kant skär genom en svag förhöjning och där denna har sin början i norr och längs med områdets östra kant ned mot skogsbrynet finns ett område med en hel del anläggningar och kulturlager. Det nordligaste schaktet med kulturlager är S1433. Lagren är mörkt gråbruna med skärvsten, kol och bränd lera och är delvis helt upplöjda. I ett fall finns också ett tydligt inslag av obrända ben (S731) i lagret. Anläggningar finns spritt men också i tätare koncentrationer i detta område. Det rör sig huvudsakligen om stolphål med mycket skärvsten i fyllningen men där finns också fem gropar, ett röjningsröse och en härd. En anläggning (A1665, stolphål?) syntes också i botten av ploggången på den östra sidan av vägen. Ett par fynd av keramik gjordes i kulturlagren i detta område.

I tre schakt (S1410, S1658, S1366) i skogskanten framkom kulturlager med mycket skärvsten och inslag av bränd lera och kol. Lagrens gråbruna färg avvek dock inte från de opåverkade lagren. I schakt S1366 framkom en grop och två stolphål. Lagret i S1410 innehöll en bit keramik och när det grävdes igenom visade det sig vara 0,15 m djupt.

I skogskanten just väster om grusvägen och i åkermarken sydöst om denna grävdes fem schakt (S1651, S2024, S2036, S2062, S2054) i vilka det omedelbart under den mycket tunna torven framkom ett gråsvart kulturlager med mycket skärvsten, kol och bränd lera. I S2024 fanns rikligt med lerklining i något större bitar och även en bit av ett troligt lerblock samt en bit bränd flinta. Lagret grävdes igenom i S2036 och kunde där konstateras vara 0,25 m djupt. På schaktets botten framträdde där även ett stolphål.

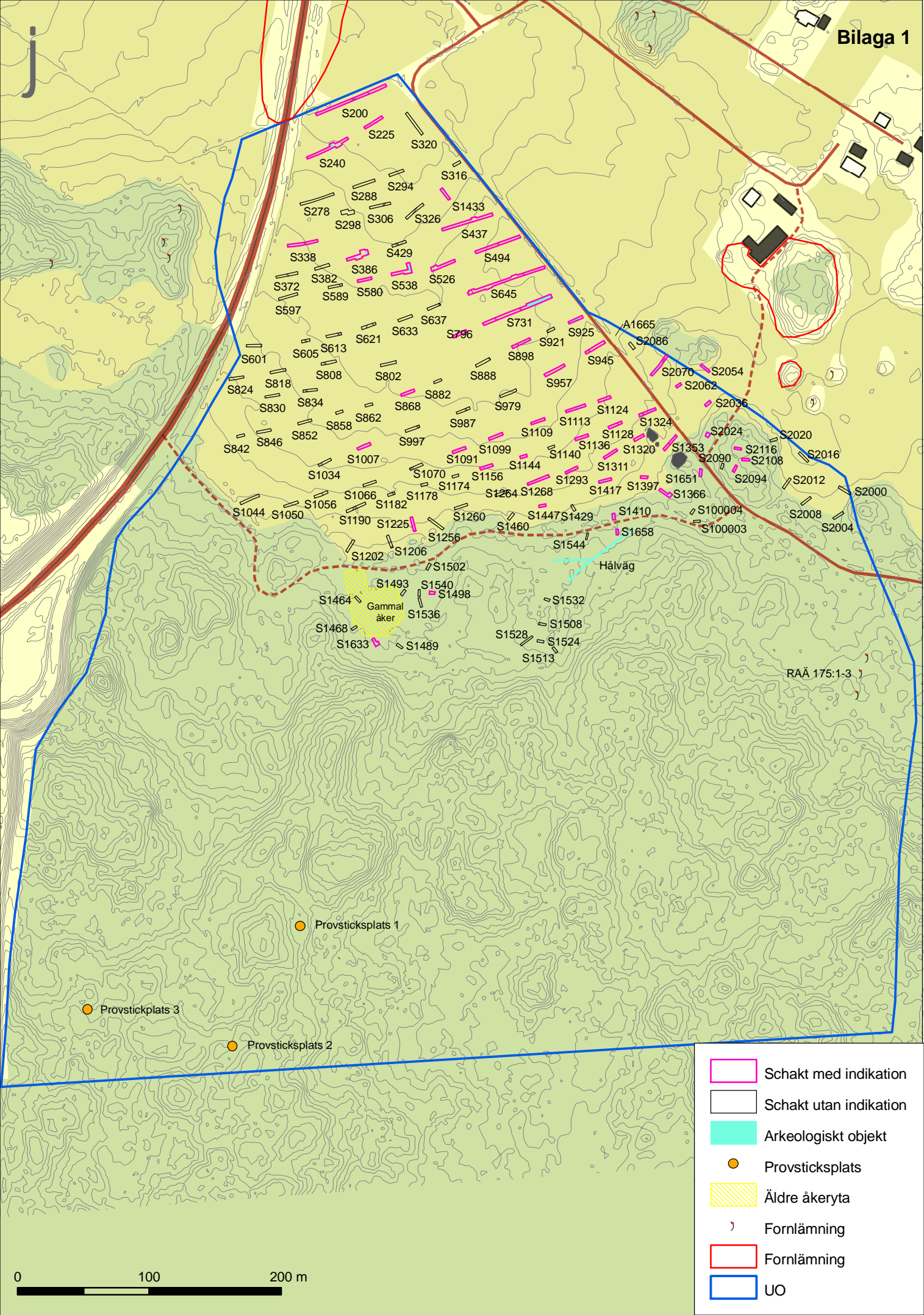
På den lilla höjden öster om grusvägen framkom fynd, anläggningar och en del skärvsten i tre schakt. I S2116 fanns två anläggningar som innehöll skärvsten och i S2108 påträffades inom

en mindre yta ett flertal bitar keramik, brända ben samt en bit av en bränd benkam. Benen kan ev vara av människa. Kammen kan dateras till slutet av yngre romersk järnålder eller tidig folkvandringstid. Även ytterligare en keramikbit samt en halv malsten framkom i schaktet. I S2116 fanns ett stolphål med en keramikbit samt en större anläggning som innehöll en bit bränd lera och en bit bränt ben (obestämd art).

De schakt som förlades till åkermarken sydöst om den lilla höjden innehöll inga indikationer på fornlämning.

Slutsatser

Sammanfattningsvis har fornlämningsindikationer framkommit inom ett 60 000-70 000 m² stort område. I åkermarken och skogskanten rör det sig om boplatzlämningar och kanske även andra aktivitetsytor. Lämningarna är som mest distinkta i öster och tunnar ut mot väster. Fynden och anläggningarna på den lilla höjden talar för att det rör sig om någon typ av spridda gravanläggningar utan i ytan synliga överbyggnader. Dateringshorisonten bör vara vid och sträcker sig sannolikt från yngre bronsålder till äldre järnålder. Det går dock inte att helt utesluta dateringar till även senneolitikum/äldre bronsålder men mindre troliga är dateringar till yngre järnålder och medeltid. Fornlämningen har inte kunnat avgränsas alls i norr och öster och endast ungefärligt i söder. Bedömningen görs att det även på den ej undersökta ytan väster om länsvägen bör finnas spridda anläggningar. I väster torde boplatzlämningarna vara relativt väl avgränsade och i den större delen av skogsmarken finns inga indikationer på fornlämning. RAÄ 175:1-3 bedöms inte utgöra fornlämning. Hålvägen utgör övrig kulturhistorisk lämning.

- Schakt med indikation
- Schakt utan indikation
- Arkeologiskt objekt
- Provstickplats
- Äldre åkeryta
- Fornlämning
- Fornlämning
- UO

0 100 200 m